

Capitolul 1

Bazele naturii umane

*Cei ce venerează numai corpul sunt condamnați
întunericului, iar cei ce venerează numai spiritul beznei și
mai adânci...*

*Cei care respectă atât spiritul, cât și corpul, prin trup vor
învinge moartea, iar prin suflet vor obține imortalitatea...*

– *Upanișade*

Un scriitor anglo-saxon a făcut observația cum că viața este precum pasărea ce zboară în sala palatului pentru a fi încălzită de foc câteva momente, numai pentru a zbura din nou afară, în întuneric. Într-un timp atât de scurt este dificil pentru orice gânditor individual să prelucreze complet formidabilele misiuni pe care și le încredințează. Viețile noastre au asupra lor o economie internă nemiloasă, aşa că suntem conduși prin timp de către demonul nostru și nu ni se acordă mereu răgaz pentru a reflecta.

Ar fi stupid din partea psihologilor să credă că au descoperit psihicul uman. Disciplinele spirituale și lumea literară studiază psihicul de mii de ani. Ar putea fi greșeala noastră evidentă, ca fiecare din noi să redescopere roata de unul singur (sau de una singură). Psihologia asigură un punct de întâlnire conștient – aşa cum spune Heidegger, un lumeniș în pădurea străfundă a sinelui – pentru a observa relația omului cu mediul său înconjurător și cu legiunea din care face parte.

Respon

Psihologia modernă a avut până acum o carieră scurtă, cărându-și în spate destinul, de la mintea unui mare gânditor la o alta, de la Freud la copiii curajoși cu care s-a luptat să nu plece de acasă. „Sunt profesorul sportivilor”¹, scria Walt Whitman. „Cel care atunci când este aproape de mine își umflă pieptul mai mult decât o fac eu, nu face decât să-mi demonstreze propria mărime. Cel ce-mi onorează numele cel mai mult este discipolul ce învață să-și depășească maestrul.” Din nefericire, spre deosebire de Whitman, Freud nu le putea permite camarazilor sau adeptilor săi să-l depășească. Unul câte unul dintre cei mai străluciți susținători ai săi l-au părăsit pe Freud, lăsându-l tulburat, furios, fiind în conflict în urma pierderii îngrozitoare a prieteniei și aprobării; moștenirea izolării, pornirii arăgoase și a superiorității i-au rămas alături. În prezent au trecut mai mult de optzeci de ani de la apariția lucrării *Interpretarea viselor*, și putem privi în urmă pentru a observa dacă acești oameni descriau de fapt realități izolate sau au accesat experiența naturii umane colective. Există o tendință în psihologie de a aborda o anumită metodă și de a te izola de abundența informațiilor, de a te separa ca și cum fiecare teoretician ar avea o teorie personală asupra aceluiasi subiect. Ar putea fi vorba despre asta, după atâția ani, am descoperit o viziune mai cuprinzătoare care conține mai multe noțiuni decât dețineam cunoscând doar teoria personală. Doi asemenea teoreticieni ce au dat impresia că ar fi deținut teorii complet diferite au fost Carl Jung și Wilhelm Reich.

Carl Gustav Jung s-a născut la 26 iulie 1875, în Kesswil, Elveția. Ca Tânăr, era interesat de teologie, povești folclorice și fenomene oculte. A studiat medicina la Universitatea din Bassel și s-a hotărât să studieze psihiatria după ce l-a citit pe Krafft-Ebing. A început să lucreze la Clinica de Psihiatrie din Zurich, Burghölzli, sub îndrumarea lui Eugen Bleuer, în 1900, și a studiat de asemenea cu Pierre Janet la Salpêtrière, în 1902, în Paris. În 1903 s-a căsătorit cu Emma Rauschenbach, cu care a și colaborat până la moartea acesteia în 1955.

Jung l-a întâlnit pe Freud în 1906, deși fiecare dintre ei a fost puternic mișcat de către celălalt, dezacordurile lor profunde au împiedicat o asociere pe termen lung. Prietenia lor a fost dezbinată sever în 1913, după ce Jung a publicat *Simboluri ale transformării*². În timpul acestei perioade, Jung a devenit tot mai interesat de imaginile inconștiente existente în mitologie, a demisionat de la clinică în 1909 pentru a practica meseria în particular și a-și urmări cercetările.

A călătorit foarte mult la începutul anilor 1920, dar în 1922 a achiziționat o bucată de teren în Bollingen, pe malul Lacului Zürich, unde a început să construiască și să modifice un castel din piatră pe care l-a numit Turnul. Activitatea sa independentă, cercetările și publicațiile au rămas prolific de-a lungul anilor 1940. În anul 1944, Jung a suferit un atac de cord, iar în 1947 el s-a retras în Turnul Bollingen. Cu toate acestea, cercetările sale asupra inconștientului au continuat neclintit; în 1958 el și-a publicat autobiografia: *Memorii, vise, reflecții*³. A murit pe 6 iunie 1961, după o scurtă boală.

Wilhelm Reich s-a născut în Dobrzynica, Galicia, la 24 martie 1897. și-a petrecut copilăria la ferma familiei sale. După ce a luptat în armata austriacă în timpul Primului Război Mondial, a studiat medicina în Viena, s-a căsătorit cu o colegă de facultate și a început să lucreze la Clinica de Psihiatrie sub îndrumarea lui Julius Wagner-Jauregg. Mai târziu, a fost asistent în Polyclinica psihanalitică a lui Freud, unde a intrat în cercul de apropiați ai acestuia. În 1927, a fost publicată *Funcția orgasmului*, urmată apoi de *Analiza caracterului* în 1933 și *Psihologia de masă a fascismului*.⁴

Reich era un membru activ al Partidului Socialist Austriac și apoi al Partidului Comunist. Activitatea sa politică precum și abandonarea regulilor psihanalitice legate de sexualitate, mult prea ortodoxe, au cauzat ruptura relației cu Freud. Această combinație de stigmate a compus mai târziu întrebările cercetărilor științifice ce au condus la descoperirea energiei orgonice, și tot ea a fost responsabilă pentru dezintegrarea vieții

sale de familie și pentru reacțiile ostile față de munca sa în întreaga Europă și în Statele Unite.

Reich a emigrat în America în 1939, s-a recăsătorit, s-a stabilit în Rangeley, Maine, și a continuat să studieze energia orgonica. Cum nu avea licență să practice medicina în Statele Unite, terapia sa orgonica era sub jurisdicția Administrației Alimentelor și Medicamentelor, el fiind în final condamnat la 2 ani de închisoare. Reich a murit în penitenciarul Lewisburg la 3 noiembrie 1957.

Unii oameni se simt ofensați de Reich, alții de Jung. Cei ce se simt jigniți de ideile lui Reich sunt de cele mai multe ori deranjați de insistența sa asupra genitalității și aserțiunile sale în privința energiei orgonice. Oamenii se simt insultați de „misticismul” lui Jung, de investigațiile sale psihologice asupra disciplinelor spirituale și cunoașterii.

În general, suntem adesea ofensați de informațiile de care avem cel mai mult nevoie. Ne împotrivim educației noastre ancestrale. Majoritatea adeptilor lui Jung și la fel, cei mai mulți dintre adeptii lui Reich, ar avea de câștigat de pe urma ambelor abordări. În timp ce încercăm să găsim înțelegere, protecție, siguranță, cea mai bună cale ar putea fi alegerea lipsei de confort.

O pacientă mi-a spus odată că terapia a eşuat în cazul său, dar are nevoie de Analiza Bioenergetică. Cu toate acestea, ea s-a simțit ofensată atunci când l-am menționat pe Jung. Milita împotriva acestuia, chiar dacă sectorul de care era cel mai profund deconectată era o nevoie verbalizată, conștientă de a găsi sensul vieții, al experiențelor personale precum și fundamentele inconștiente ale acestora. A fost destul de clar că drumul său, dacă ar fi ales să îl parcurgă, către conexiune și înțelegere, ar trebui să fie abordat din inconștient, prin experiențe specifice trupului privit în acest caz ca o metaforă a inconștientului. Pentru această pacientă și pentru alții precum ea, stăruința asupra felului de terapie pe care l-a ales a fortificat multe dintre scuturile sale de apărare perturbatoare și i-a limitat accesul unei vindecări și întregiri mai profunde. Jung și Reich

erau niște teoreticieni excepționali, iar modelele lor de vindecare combinate au multe de oferit.

Jung era fascinat de chestiuni religioase și arheologice. Deși riguros conform tradiției științifice europene, el a fost ghidat de steaua nordului viselor sale alchimice. Înarmat cu scutul empirismului și cu o teorie a cunoașterii derivate de la Immanuel Kant, el pătruns într-o lume inconștientă, mai vastă decât propria sa lume, și într-o reprezentată de mit, alegorie și basm. În particular, el a fost atras de studiul gnosticilor și mai târziu, al alchimiștilor.

Marele talent al lui Jung a fost capacitatea de a transpune experiența spirituală ce provine din sfera sistemului religios în codul psihologiei, unde putea fi inspectat și pus sub semnul întrebării. El a putut reda miturile altor vremuri și culturi în fantasticul științei secolului al XX-lea, pentru a ne învăța tehnici care să ne angajeze inconștientul în călătoria spre origini.

Există două aspecte majore la Wilhelm Reich. Tânărul Reich avea în mod aparent o extraordinară concretitudine în gândire și o natură întrucâtva lipsită de umor. El era de asemenea obsesiv, genial, extrem de energetic, extrovertit, organizatoric, combativ, competitiv și unul dintre aceia ce par a respecta conduită tradiției științifice, pe care el o prezenta ca fiind concretă, obiectivă, rațională și tangibilă. La începutul carierei sale, era un militant ateu ce considera religia responsabilă de participarea la dezvoltarea caracterului de masă al omului, terenul fertil pentru fascism.

Prezentă pe parcursul întregii sale vieți, dar mult mai aparentă în ultimii săi ani de viață, era o natură mai mult intuitivă. Odată cu descoperirea energiei orgonice, a trecut de la stadiul vieții urbane la „iarbă verde”, în natură, unde, izolat, deși încă pe de-a întregul îmbrăcat cu mantia științei, el a devenit un clarvăzător, un profet. A fost capabil să vadă și să înțeleagă cu sufletul său ceea ce mulți dintre marii artiști, poeți și învățători spirituali au văzut și a constatat că este conectat cu lumea naturii. „Niciun mare poet sau scriitor, gânditor sau artist”,

a spus Reich, „nu a scăpat vreodată de această conștientizare elementară profundă de a fi cumva, undeva înrădăcinat în largul naturii.”⁵

Reich a încercat să înnoade ceva fundamental în natură, să construiască pe temelia naturii. El a căutat, ceea ce a numit, un principiu comun de funcționare, o similitudine de bază în mijlocul diferențelor. Cu enormă conștientizare pe care o dobândise în ultimii zece ani din viața sa, stând pe marginea neregulată a propriului echilibru mental și fiind în mod malitios atacat, Reich putea în sfârșit confirma că a putut vedea ceea ce și Jung observase.

Bineînțeles, marele ocean pe care Jung a navigat vreme de atâtia ani, pe care-l numea inconștientul colectiv, a fost descoperit în mod mistic – și astfel, aşa cum Reich a concluzionat, a fost în mod normal îndepărtat de Freud. Dar ca cercetător, Reich a descoperit energia orgonică a oceanului și îl putea dovedi în mod științific existența folosind un contor Geiger pentru radioactivitate.⁶ Jung a redat călătoria spirituală într-o terminologie psihologică mai neutră. Reich a explorat natura contactului autentic, a plăcerii, susținerii vieții fără a trebui să o plaseze într-un sistem de credințe.

Atât Jung, cât și Reich au redat omul sinelui și procesului său interior. Amândoi au fost considerați „nebuni” sau „misticici” pentru că au vorbit despre abundența inepuizabilă ce a sprijinit experimentul uman fragil, tenace încă din zorii timpurilor.

Provenind din direcții și stiluri diferite, Jung și Reich au pătruns prin straturile personalității, studiind umbra, armura personalității, cel de-al doilea strat și inconștientului personal, pentru a experimenta vasta lume colectivă a naturii, care are propria sa logică de funcționare. Pornind de la particularitățile lor rigide, ambii au pășit într-o experiență unde, aşa cum a spus Jung, „Omul nu mai este un individ distinct, dar mintea sa se expansionează și se contopește cu mintea omenirii – nu rațiunea conștientă, ci cea inconștientă a umanității unde suntem cu toții la fel.”⁷

Sistemele psihologice pe care cei doi le-au „demontat până la temeliile vieții” atât de minunat redate în *I Ching*, „Cartea prefacerilor”, Hexagrama 48, „Fântâna”:

Trebuie să descoperim adeveratele fundamente ale vieții. Deoarece orice minusculă orânduială a vieții care rămâne neîmplinită, este la fel de zadarnică, ca și cum, în context general nu ar fi fost făcută niciun fel de încercare de organizare...

Cu toate acestea, educația și înclinațiile unui om diferă, fundațiile naturii umane nu sunt aceleași pentru toată lumea. Si fiecare ființă umană își poate alege calea educației din izvorul inepuizabil al naturii umane divine.

Precum viața omului, izvorul inepuizabil va rămâne neschimbător, abundant pentru toată lumea, chiar dacă statele se schimbă și generațiile se nasc și mor.

Note

1. Walt Whitman, „Song of Myself”, nr.47, în volumul *Leaves of Grass* (New York: New American Library, 1958), pag. 92.
2. C.G. Jung, *Symbols of Transformation: An Analysis of the Prelude to a Case of Schizophrenia*, a doua ediție, R.F.C. Hull Bollingen Series XX, vol. 5 (Princeton: Princeton University Press, 1956).
3. C. G. Jung, *Memories, Dreams, Reflections*, ediție revizuită, trad. Richard și Clara Winston, editor Aniela Jaffe (New York: Pantheon, 1973).
4. Wilhelm Reich, *The Function of the Orgasm*, trad. Theodore P. Wolfe (New York: Meridian, 1970); idem *Character Analysis*, a treia ediție, trad. Theodore P. Wolfe (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1949); idem *The Mass Psychology of Fascism*, trans. Vincent R. Carfagno (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1970).
5. Wilhelm Reich, *Cosmic Superimposition*, trad. Mary Boyd Higgins și Therese Pol (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1973), pag 280.
6. Wilhelm Reich, *Reich Speaks of Freud* (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1967), pag. 88-89.
7. C.G. Jung, *Analytical Psychology: Its Theory and Practice* (New York: Vintage, 1968), pag. 46.
8. *The I Ching or Book of Changes*, trad. Richrad Wilhelm și Cary F. Baynes, Bollingen Series XIX (Princeton: Princeton University Press, 1967).